

Circulair inkopen, hoe Gispén het doet.

Praktijktips,
voorbeelden
en adviezen
om betere
keuzes te maken.

op
initiatief
van:

amsterdam
economic
board

circulaire
economie

Circulair inkopen is ingewikkeld. Leer van anderen, inspireer mensen om je heen het te doen en geef het door! Dat maakt Circulair inkopen 1—2—3 makkelijk. Door met onder meer deze boekjes tips, ervaringen, voorbeelden en adviezen te laten circuleren. Want daar worden we allemaal beter van. Circuleren is het nieuwe vermenigvuldigen!

Circulair inkopen. Daarom.

Circulair is de wereld waarin alles eendeloos opnieuw gebruikt kan worden. Elk einde is een nieuw begin. Om naar die wereld te komen is inkopen een beslissend moment, het moment waar je het verschil kunt maken. Door circulair inkopen bepaal je wat je aanschaft, hoe en waarvan het gemaakt is, dat het weer uit elkaar gehaald kan worden, en dat het deel kan blijven van de keten.

‘Inkopen’ — in de circulaire wereld dekt het woord niet meer de hele lading. Circulair inkopen betekent dat je in een ketensamenwerking stapt. Je bent niet meer alleen inkoper, je wordt tegelijk ook bedenker en maker, om bij te kunnen dragen aan een circulaire wereld. Dat is misschien meer inspanning, maar ook meervoudige winst.

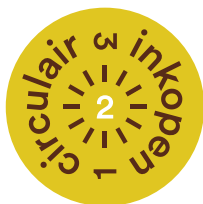
Circulair inkopen is misschien wel minder nieuw dan het klinkt. Want het gaat nog steeds om goed, betaalbaar, duurzaam, slijtvast, kostenbesparend, gemakkelijk. Kortom, het draait om alles waar inkopers naar kijken. Met één groot verschil: meer gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de hele circulaire keten.

Circulair inkopen is meervoudige winst omdat je meerdere dingen tegelijk goed doet. Je koopt goederen die je vraag of probleem oplossen, je helpt direct mee om de productieketen te verbeteren, je vermindert afval, versterkt verbanden en relaties. Zónder dat je concessies doet aan wat je vraagt of verlangt, of wat de eisen of richtlijnen zijn.

Winst dus én een goed verhaal. Want je maakt met elke beslissing de keuze voor minder afval en meer hergebruik. Maar ook een keuze voor betere samenwerkingen met leveranciers. Je bouwt aan relaties, aan kennis en betere onderlinge verhoudingen waarbij waarde meer weegt dan prijs. Leuk voor je kinderen, goed voor het jaarverslag. Zo wint iedereen.

Circulair inkopen; je bent niet de eerste. Veel bedrijven en organisaties zijn er mee begonnen. Sommige zijn startend en zoekend. Anderen hebben al harde doelen en resultaten. Het wordt zichtbaar dat marktpartijen (leveranciers, producenten, kennispartijen, adviseurs) steeds vaker met circulaire oplossingen komen, en we leren hoe circulair inkopen in de praktijk kan werken. Denk aan ketensamenwerking, anders aanbesteden, definiëren en normeren, ruimte maken voor innovatie.

Door het uitwisselen van ervaringen en criteria kunnen we allemaal betere keuzes maken. Met ‘Circulair Inkopen 1—2—3’ maken we dit helder en toegankelijk. Zo kan kennis circuleren en maken we de Metropoolregio Amsterdam circulair.

Gispén

Veel partijen gingen je al voor. Gemeentes, bedrijven en kennisinstellingen. Zo ook kantoorinrichter Gispén. Voor dit boekje is gesproken met Rick Veenendaal, sinds 2016 manager circulaire economie bij Gispén. In die rol is hij betrokken bij het uitbouwen en bestendigen van circulariteit in de vele geledingen van het bedrijf en bij het uitdragen van de circulaire gedachte.

Wie circulariteit een echte plek geeft, begint aan een lange reis. Het is er niet zomaar. Hoe snel het gaat, is in ieder werkveld anders. Ook hangt het hangt af van vele externe factoren.

Welke stap heeft Gispen gezet in het bereiken van circulair inkopen?

Bij Gispen, projectinrichting en kantoormeubelen, is circulaire economie een belangrijke bouwsteen geworden van de bedrijfsfilosofie. Gispen belooft de markt om zich volledig in te zetten voor een circulaire economie: 'Gispen Circulair' is de businessstrategie voor 2025. In de transitie op weg naar dat doel, richt het bedrijf zich op de drie thema's: duurzaam design, optimaal gebruik en waardebehoud. Gispen draagt heel nadrukkelijk een voorbeeldrol en ambassadeurschap uit.

Circulair komt niet uit de lucht vallen. Het is een voornaam onderdeel van duurzaamheid en speelt overal om je heen. Soms schuilt circulariteit of een ander element van duurzaamheid ook in de geschiedenis van een organisatie. En iedereen heeft wel een eigen, concrete inspiratiebron. Of een voorbeeld waar met bewondering naar gekeken wordt.

Wat was voor Gispen de aanleiding?

Gispen is een verrassend voorbeeld van: 'Er bestond al zoiets, het zat in de genen'. De grondlegger, de bekende ontwerper Willem Hendrik Gispen, bedacht in het begin van de vorige eeuw zijn nieuwe producten al vaak met een lange levensduur in gedachten. Daar lag al de kiem van monteren, demonteren en refurbishen.

“Toch hebben ook wij, zoals de hele wereld, in latere jaren het verkeerde gedrag aangeleerd; het lineaire gebruik van maken en weggooien is normaal geworden”, zegt Rick Veenendaal. “Maar als je goed kijkt naar de legendarische Gispens ontwerpen dan zie je dat het modulaire en het duurzame terug in de eerste ontwerpen en in de genen van het bedrijf.”

Een recente versneller voor circulair bij Gispens was de vraag van netbeheerder Alliander. Dit bedrijf wilde in Duiven een energiepositief en circulair kantoor realiseren en kwam voor de kantoorinrichting uit bij Gispens. Alliander kreeg daarmee voor Gispens de rol van een zogenaamde launching customer.

Circulair denken en doen is een échte omslag in het systeem. Bij zo'n verandering kun je tegen grote barrières aanlopen. Barrières kunnen op veel gebieden opduiken: technisch, financieel, economisch, juridisch.

Wat waren de voornaamste barrières?

In Europa is arbeid duur. Dat kan snel een barrière worden voor refurbishing. Een makkelijke vlucht naar lagelonenlanden is geen duurzame optie en niet praktisch uitvoerbaar.

Een ingesleten denkbeeld kan ook een barrière zijn; Veenendaal noemt de automatische aanname dat een opdrachtgever het altijd goedkoper zou willen. Is dat echt zo? Dat kan een soort bedrijfsblindheid worden.

Ook een lastige barrière bij circulariteit is de onzekere definitie van wat circulair is. Er zijn geen harde standaarden voor wat circulair is. Bij het verbeteren van de collectie heeft Gispén een eigen ‘meetlat’ voor circulariteit ontwikkeld. Dat gebeurt uiteraard met de grootste zorg en in samenspraak met TNO. Toch kun je daar altijd kritisch bij blijven; het risico van ‘de slager die zijn eigen vlees keurt is er altijd.

**Barrières opruimen en wegwerken:
het begint vaak met het aangaan
van nieuwe verbindingen.
Circulair inkopen is bij uitstek een
zaak van nieuwe samenwerking
vinden, nieuwe netwerkpartners
ontdekken en een andere
manier van samenwerken.**

**Hoe heeft Gispén
barrières kunnen
wegnemen?**

Gispen leerde dat het ontbreken van objectieve standaarden geen drempel hoeft te zijn voor circulariteit. Gewoon doen, zonder het meteen te willen meten. Ook met gezond verstand kun je grote stappen zetten.

Wie met ambitie aan circulariteit wil werken, zal ook de traditionele rolverdeling van klant en aanbieder moeten loslaten. Een mooi bewijs voor Gispen was de rijksbrede aanbesteding voor kantoormeubilair: een intensieve samenwerking en kennisuitwisseling, waar echt ruimte is voor leren en experiment.

Vrijwel iedereen die begint met circulair inkopen, gaat verder en wil versnellen. Een begin kan zeer bescheiden zijn: een proef of project. Of meteen al groter: een beleid of een circulaire businessstrategie. In elk geval zorgt beweging stevast voor meer beweging.

Next step?

**Hou op met piekeren
over een precieze definitie
van circulair.**

**Zie het als een
denkrichting waarbij
je nadenkt over
materialen, systemen
en energie.**

**Denken.
Blijven denken.**

En vooral doen.

Gispen wil in 2025 de circulaire visie volledig waarmaken en streeft ernaar om de eerste stap van de transitie in 2020 gerealiseerd te hebben. Dat betekent concreet o.a.:

- 50% van de verkoop is voorzien van een circulaire propositie
- 50% van de geleverde producten bestaat uit hergebruik van bestaande producten, halffabricaten en materialen. Het kan hierbij zowel om nieuwe producten gaan als om REVIVED by Gispen en REMADE by GISPEN
- Retourafspraken voor 80% van de Gispen-collectie
- 20% van het afval elimineren door het sluiten van de cirkels
- 80% van de toeleveranciers voldoet aan de circulaire inkoopvoorwaarden van Gispen
- Het realiseren van 30% CO₂-reductie door de cirkels te sluiten voor klanten
- Material Circularity Indicator (MCI) > 50% (op bedrijfsniveau, indicator Ellen MacArthur Foundation)
- De top 25 van de collectie moet vier sterren verdienen (op de meetlat van het TNO framework.)

Circulair inkopen is, zeker als je ermee begint, een inspanning. Een expeditie en een investering. Maar de durf om voorop te lopen wordt beloond. De markt herkent partijen met een voorsprong, en die markt groeit.

In hoeverre is circulair al een goede businesscase voor Gispen?

Gispen merkt het effect van een vroege start; het bedrijf werkt als sinds 2014 aan het thema circulariteit. Met effect. Ongeveer 17% van de omzet is nu al toe te wijzen aan circulaire inkoop. En van alle pitches waarbij circulair zwaar weegt, weet Gispen 80% te winnen.

Ook winst is het duurzame imago van het bedrijf voor de arbeidsmarkt. In de 'war on talent' wordt het eenvoudiger om ondernemende, gedreven mensen aan te trekken en vast te houden. 'Gaaf om juist bij jullie te werken' wordt vaak gehoord. In de lokale arbeidsmarkt is echt weer nieuwe ruimte ontstaan voor vakmanschap. Dat is een goede kracht voor het merk.

Circulair inkopen, circulair denken en werken vereist dat je een fundamentele draai maakt in je denken. Het is een echte systeemswitch.

Welke ingrijpende denkstappen heeft Gispén gemaakt?

Gispén leerde: je moet opnieuw de diepste krachten van het ondernemerschap aanspreken. Kijken waar je de energie vindt, uitvinden met wie je samen optrekt. Het is in menig opzicht opnieuw beginnen.

Een tweede element is de enorme betekenis die transparantie krijgt. Rick Veenendaal:

“Je kruipt vrijwillig onder een vergrootglas. Dat hoort natuurlijk bij transparantie. Maar tegelijk zit er ook spanning op. Transparantie maakt kwetsbaar. Je kunt het mis hebben, bijvoorbeeld toch minder controle in de keten hebben dan gedacht. Dan heb je veel uit te leggen.”

Circulair inkopen is een term die de zaak misschien wat al te makkelijk voorstelt. Circulaire oplossingen zijn zelden te koop. Vaak moeten ze nog ontdekt, ontworpen, gemaakt worden. Wie dus stappen maakt in circulariteit, komt automatisch in een proces van ontdekken en ontwerpen.

Welke nieuwe verbindingen heeft Gispen verkend?

Bij Gispen zijn het vooral de producenten van materialen waarmee intensief gezocht is naar nieuwe oplossingen.

Wet- en regelgeving kan een belemmering zijn voor circulair inkopen.

Hoe gaat Gispn om met knellende regelingen?

Als je echt kiest voor circulariteit, kom je vanzelf aan tafel bij kennisplatforms en begin je het verhaal uit te dragen en invloed te ontwikkelen. Vaak is dat een gezamenlijkheid waardoor je invloed krijgt in de hele keten.

Twee zaken zijn voor Gispn belangrijk. Arbeid is duur in Europa. Die arbeid is een grote factor bij refurbishing en hergebruik. Waar mogelijk wordt geprobeerd om dat te agenderen. Een tweede punt is het ontwikkelen van iets als ecotax op het (onnodige) gebruik van nieuwe materialen. Dat zou circulariteit enorm vooruit kunnen helpen.

Learnings van Gispen

Bij Gispen is circulariteit al uitgewerkt tot een echte business-strategie.

Het bedrijf wordt daarvoor beloond; er worden veel aanbestedingen gewonnen op circulariteit, het is zichtbaar in het assortiment, en ambitieuze vervolgstappen worden haalbaar en komen snel dichterbij.

En de bonus: het bedrijf speelt met veel plezier een ambassadeursrol voor het thema. Kortom, het vraagt energie en geeft energie.

In deze serie zijn meerdere titels verschenen zoals deze, over hoe Schiphol het doet.

Samen belichten ze verschillende kanten van circulair inkopen in verschillende organisaties.

**Wil je verder met
circulair inkopen?**

Marjolein Brasz
Challenge Lead
Circulaire Economie
Amsterdam Economic Board
m.brasz@amecboard.com

**Meer informatie,
praktijkvoorbeelden,
tips en adviezen**

www.amsterdameconomicboard.com

**Praktijktips,
voorbeelden
en adviezen
om betere
keuzes te maken.**

op
initiatief
van:

amsterdam
economic
board

circulaire
economie